

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΘΕΜΑ:
LECTIO XXXVI

Δανάη Γεωργιάδου, Σύμβουλος Λατινικών, Β.Δ.Α'
Μ.Α. στην Κλασική Φιλολογία

Υπεύθυνη ΕΜΕ: Μάρω Μελανίδου

Το πιο κάτω υλικό συμπληρώνει αυτό που ήδη περιέχεται στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΝ,
στη διεύθυνση:

http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/latinika/ypost_yliko_c_lyk.html

ΜΑΘΗΜΑ XXXVI (Lectio sexta et tricesima) ΜΙΑ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ

Για τον Μάνιο Κούριο Δεντάτο και τα ήθη των προγόνων, βλέπε:

- Εισαγωγή βιβλίου Β' τάξης, σελ. 12 (mos maiorum)
- Εισαγωγή και κείμενο μαθήματος XXXVI, βιβλίο Γ' τάξης
- https://el.wikipedia.org/wiki/Μάνιος_Κούριος_Δεντάτος

**Να μελετήσετε τις πιο κάτω ΤΕΛΙΚΕΣ προτάσεις και να τις αναγνωρίσετε
(εισαγωγή, εξάρτηση, εκφορά, δικαιολόγηση εκφοράς).**

1. «Congrediāmur, **ut singularis proelii eventu cernātur**, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat». (μάθημα XXXI)
2. Manius Curius Dentātus maximā frugalitate utebatur, **quo facilius divitias contemnere posset**. (μάθημα XXXVI)
3. Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, **ut eo uterētur**, vultum risu solvit et protinus dixit: (μάθημα XXXVI)
4. «Supervacaneae, **ne dicam ineptae**, legatiōnis ministri, narrāte Samnitibus Manium Curium malle locupletibus imperāre quam ipsum fieri locuplēm; (μάθημα XXXVI)
5. Sulla, occupata urbe, senatum armatus coegerat **ut C. Marius quam celerrime hostis iudicarētur**. (μάθημα XL)
6. Quin, homo inepte, taces, **ut consequāris**, quod vis? (μάθημα XLI)

Συντακτική ανάλυση τελικών προτάσεων μαθήματος XXXVI

1. Manius Curius Dentātus maximā frugalitate utebatur, **quo facilius divitias contemnere posset**.

Είδος: _____

Συντακτικός ρόλος: _____

Εισαγωγή: _____

Εξάρτηση: _____

Εκφορά: _____

Δικαιολόγηση εκφοράς: _____

Παρατηρήσεις: _____

2. Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, **ut eo uterētur**, vultum risu solvit et protinus dixit:

Είδος: _____

Συντακτικός ρόλος: _____
 Εισαγωγή: _____
 Εξάρτηση: _____
 Εκφορά: _____
 Δικαιολόγηση εκφοράς: _____

 Παρατηρήσεις: _____

3. «Supervacaneae, **ne dicam ineptae**, legatiōnis ministri, narrāte Samnitibus Manium Curium malle locupletibus imperāre quam ipsum fieri locuplētē;

Είδος: _____
 Συντακτικός ρόλος: _____
 Εισαγωγή: _____
 Εξάρτηση: _____
 Εκφορά: _____
 Δικαιολόγηση εκφοράς: _____

 Παρατηρήσεις: _____

Λεξιλόγιο

frugalitas -ātis, θ.3: ολιγάρκεια / magnus -maior -maximus: μέγας / utor, usus sum, uti, αποθ.γ' (+ αφαιρ.): χρησιμοποιώ / quo (σύνδ. τελ.): για να / facile -facilius -facillime (επίρρ.): εύκολα / divitiae -ārum, θ.1 (pl.t.): πλούτη / contemno, -tempsti, -temptum, -temnēre, γ': περιφρονώ / possum, potui, posse: μπορώ, δύναμαι / dies, diei, αρ.5: ημέρα / Samnites -ium: Σαμνίτες / venio, veni, ventum, venīre, δ': έρχομαι / scamnum -i, ουδ.2: σκαμνί / assideo, -sedi, -sessum, -sidēre (ad + sedeo, sedi, sessum, sedēre), β': κάθομαι (δίπλα) / apud (πρόθ.) + αιτ.: κοντά, σε / focus -i, αρ.2: εστία, φωτιά / ex (πρόθ.) + αφ.: από / ligneus -a -um: ξύλινος / catillus -i, αρ.2: πιάτο / cenō, α': δειπνώ, γευματίζω / specto, α': βλέπω / praebeo, -būi, -bitum, -bēre (prae + habeo, habūi, habitum, habēre), β': παρέχω, προσφέρω / spectandum: γερουνδιακό του σκοπού / paupertas -ātis, θ.3: φτώχεια (<pauper -ēris: φτωχός) / miror, αποθ. α': θαυμάζω / pondus, pondēris, ουδ.3: βάρος / aurum -i, ουδ.2: χρυσάφι / publice (επίρρ.): δημόσια, από το δημόσιο ταμείο / mitto, misi, missum, mittere, γ': στέλνω, ρίχνω / (ad fero) afferō, -tuli, -latum, -ferre, γ': φέρνω, προσφέρω / vultus -us, αρ.4: πρόσωπο / risus -us (<rideo, risi, risum, ridēre, β'), αρ.4: γέλιο / solvo, solvi, solutum, solvēre, γ': λύνω, χαλαρώνω / protinus (επίρρ.): αμέσως / dico, dixi, dictum, dicēre, γ': λέγω / supervacaneus -a -um: περιττός, ανώφελος / ineptus -a -um: άκαιρος, ανόητος / legatio, legatiōnis, θ.3: πρεσβεία / minister -tri, αρ.2: θεράποντας, υπηρέτης / narro, α': διηγούμαι / malo, malui, malle, γ': προτιμώ / locuples, locuplētis: πλούσιος / impero, α' (+ δοτ.): διατάζω / fio, factus sum, fiēri (ως παθητ. του facio, feci, factum, facēre): γίνομαι, ΛΓ §97 / memento: προστ. του meminī (ελλειπτ.): θυμούμαι (=μέμνημαι), ΛΓ §98,1 / acies -ei, θ.5: παραταγμένος στρατός, μάχη / acie: στη μάχη / vinco, vici, victum, vincēre, γ': νικώ / pecunia, pecuniae, θ.1: χρήματα / corrumpo, -rupi, -ruptum, -rumpēre, γ': διαφθείρω

Ενδεικτικές δραστηριότητες

(για την τάξη ή / και το σπίτι)

1. Να γράψετε τη μετάφραση του κειμένου του μαθήματος XXXVI.
2. Να κάνετε χρονική αντικατάσταση:
contempsit, praebuisti, attulissent, utebatur, uteretur, solvemus, posset, venerunt, mirati sunt, assidebunt, corrumpimur
3. Να κλίνετε: **magnum pondus, maxima frugalitas (ενικός), pulcher vultus, iucundus risus / cenans -ntis, assidens -ntis**
4. α) Να βάλετε τα ρήματα των παρενθέσεων στον κατάλληλο τύπο. β) Να ξαναγράψετε τις προτάσεις βάζοντας τα υπογραμμισμένα ρήματα στον ενεστώτα και κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές:
Romani maxima frugalitate utebantur, quo facilius divitias contemnere (possum) _____.
Samnites ad eos magnum pondus auri attulerunt, ut eo (utor) _____.
Pueri venerunt, ut ludos (video) _____.
5. Να δικαιολογήσετε την εκφορά των τελικών προτάσεων στα πιο κάτω παραδείγματα. Να τα μεταφράσετε στα Ελληνικά.
Nuntium ad eum misit, ut veritatem diceret.
Scipio cum exercitu discesserat, ne milites sui Romam referrentur.
Tum Herodes magis dixit: "Postquam puerum inveneritis, denuntiate mihi, ut et ego veniam et adorem eum."
6. Να εκφέρετε τον σκοπό με τελική πρόταση αντί του σουπίνου ή του γερουνδίου:
Dux venit allatum militibus arma.
Pater domum venerat locutum cum liberis.
Cibum accipimus ad vivendum.
Pueri missi sunt ad ludendum.
Rex dedit militibus urbem delendam.
7. Να μεταφράσετε στα Λατινικά τις πιο κάτω προτάσεις:
Ζούμε με μεγάλη ολιγάρκεια, για να μπορούμε να περιφρονούμε τα πλούτη.
Οι πρέσβεις πήγανε στον Δεντάτο και του προσφέρανε χρυσό για να προδώσει την πατρίδα του, αλλά αυτός τους περιφρόνησε.
8. Να μεταφέρετε στον ενικό τις πιο κάτω προτάσεις:
Germani ephippiis non utuntur.
Mementote vos esse Romanos, filios patrum clarissimorum.
9. Με τη βοήθεια του λεξιλογίου που σας δίνεται, να μεταφράσετε το πιο κάτω άγνωστο κείμενο:
Menenius Agrippa concordiam inter patres plebemque restituit: nam cum plebs a patribus secessisset, Agrippa, vir facundus, ad plebem missus est; qui intromissus in castra hoc

narravisse fertur: "Olim humani artus, cum ventrem otiosum cernerent, conspiraverunt ne manus ad os cibum ferrent, nec os acciperet datum, nec dentes conficerent. At ipsi quoque defecerunt, totumque corpus: inde apparuit ventris haud segne ministerium esse, eumque acceptos cibos per omnia membra disseverere: itaque cum eo in gratiam redierunt. Sic senatus et populus quasi unum corpus discordiā pereunt, concordiā valent." Hac fabulā auditā, plebs in urbem regressa est.

Lhomond, Menenius Agrippa (απόσπασμα – ελαφρά διασκευή)

Λεξιλόγιο: restituo, -stitui, -stitutum, -stituere, γ': αποκαθιστώ / secundo -cessi -cessum -cedere, γ': αποσύρομαι, αποχωρώ / facundus -a -um: εύγλωττος / mitto, misi, missum, mittere, γ': στέλλω / fertur: λέγεται / olim: κάποτε / artus -us, αρ.4: άρθρωση / artus humanus: ανθρώπινο μέλος / venter, ventris, αρ.3: κοιλιά, στομάχι / otiosus -a -um: αδρανής, τεμπέλης / cerno, crevi, cretum, cernere, γ': κρίνω / conspiro, α': συνωμοτώ / manus, manus, θ.4: χέρι / cibus -i, αρ.2: τροφή / os, oris, ουδ.3: στόμα / dens, dentis, αρ.3: δόντι / conficio, -feci, -fectum, -ficere, γ': ετοιμάζω, τελειώνω / deficio, -feci, -fectum, -ficere, γ': χάνομαι / haud: όχι / segnis -is -e: αργός, αδρανής / ministerium, -ii, ουδ.2: απασχόληση, εργασία / membrum, -i, ουδ.2: μέλος / dissevero, dissevi, disseverum, disseverere, γ': σκορπίζω, φυτεύω / pereo, -ii, -itum, -ire, δ: χάνομαι, πεθαίνω / regredior, regressus sum, regredi, αποθ.γ': επιστρέφω

10. Στο κείμενο του μαθήματος XXXVI εξαιρείται η ολιγάρκεια και η εγκράτεια των ηρώων της Ρώμης τους πρώτους αιώνες της ζωής της.

α) Να βρείτε, μέσα από τις εισαγωγές και τα κείμενα άλλων μαθημάτων που διδαχθήκατε, άλλες αξίες και στάσεις ζωής για τις οποίες ήταν περήφανοι οι Ρωμαίοι, καθώς και ηθικά ελαττώματα τα οποία τους ενοχλούσαν.

β) Πότε και με ποιο τρόπο πίστευαν οι Ρωμαίοι ότι είχε επέλθει η ηθική παρακμή στην κοινωνία τους;

11. Να σκεφτείτε και να γράψετε, για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου, αν υπάρχουν λέξεις:

- ομόρριζες με αυτήν στα Αρχαία Ελληνικά και/ή
- παράγωγες από αυτήν σε νεότερες – νεολατινικές γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Ισπανικά κτλ)